

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

474

Vragen van de leden **Marijnissen** en **Leijten** (beiden SP) aan de Minister voor Klimaat en Energie over *mensen die afgesloten worden van energie en het beleid om dit te voorkomen* (ingezonden 10 oktober 2022).

Antwoord van Minister **Jetten** (Klimaat en Energie) (ontvangen 24 oktober 2022).

Vraag 1

Kunt u een overzicht geven van hoeveel mensen zijn afgesloten van gas en/of elektriciteit sinds de uitspraken van het kabinet dat er deze winter niemand zou worden afgesloten?¹

Antwoord 1

Netbeheer Nederland heeft aangegeven dat er in de maand september 2022 voor kleinverbruikers 198 afsluitingen voor elektriciteit en 199 voor gas hebben plaatsgevonden. Deze cijfers bieden echter geen inzicht in het aantal mensen dat sindsdien is afgesloten van gas en/of elektriciteit.

Netbeheerders hebben alleen inzicht in de aantallen «einde leveringssignalen» die zij vanuit leveranciers ontvangen en de aantallen afsluitingen (door netbeheerders). Deze aantallen zijn exclusief de aantallen afsluitingen die de netbeheerder zelf initieert vanwege fraude, diefstal en veiligheid. Daarmee valt niet te zeggen of de resterende aantallen afsluitingen allemaal wegens wanbetaling plaatsvinden. De netbeheerder heeft geen inzicht in de redenen voor het eindeleveringssignaal dat zij ontvangen van de leverancier. Er kunnen ook andere redenen zijn, zoals het aardgasloos maken van een woning. De aantallen betreffen aansluitingen voor alle kleinverbruikers, inclusief klein zakelijke afnemers zoals MKB-bedrijven.

De cijfers voor september verschillen tot nog toe niet wezenlijk van het gemiddelde van voorgaande jaren. Desalniettemin vind ik het van belang om in nauw contact te blijven om te ontwikkelingen te volgen en de regels ter bescherming van de consument te verruimen, zoals eerder aan uw Kamer gemeld.

¹ Telegraaf, 9 september 2022, «Schouten en Jetten in gesprek met energieleveranciers». (<https://www.telegraaf.nl/nieuws/931826027/schouten-en-jetten-in-gesprek-met-energieleveranciers>).

Vraag 2

Hoe verklaart u dat er bij de SP signalen binnenkomen van mensen die worden afgesloten dan wel dreigementen van afsluitingen, vanwege het niet kunnen betalen van het termijnbedrag, ondanks de aangenomen motie-Hermans/Marijnissen en de belofte van dit kabinet dat dit niet zou gebeuren deze winter? (Kamerstuk 36 200, nr. 19; Kamerstuk 36 200, nr. 77.)

Antwoord 2

Hoewel ik individuele signalen niet kan beoordelen, bevestigen die wat mij betreft de noodzaak om de bescherming deze winter te versterken en daarmee invulling te geven aan het verzoek van uw Kamer. De verruimde bescherming voor deze winterperiode is op 26 oktober ingegaan met de wijziging van de Regeling afsluitbeleid kleinverbruikers elektriciteit en gas en de Warmteregeling. Aan de wijziging van deze ministeriele regelingen is aan de meest betrokken partijen ook de gelegenheid geboden om hun reactie op de voorgestelde wijziging te geven. Daarmee is deze wijziging met de nodige spoed en zorgvuldigheid zo goed en zo snel mogelijk ingevoerd. De regeling verplicht leveranciers om voor afnemers die eerder zijn afgesloten op hun verzoek een passende betalingsregeling aan te bieden zodat zij weer her-aangesloten kunnen worden.

Vraag 3

Heeft u of toezichthouder Autoriteit Consument en Markt (ACM) signalen van afsluitingen ook ontvangen?

Antwoord 3

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 1 sta ik in nauw contact met de netbeheerders om inzicht in het aantal signalen te houden. Het is aan de ACM om toezicht te houden op de naleving van de voorschriften uit de Regeling afsluitbeleid kleinverbruikers elektriciteit en gas en de Warmteregeling. De ACM kan als onafhankelijke toezichthouder op basis van de signalen die zij hierover ontvangt gericht informatie opvragen bij leveranciers en onderzoek uitvoeren. Naast de ACM spelen de Geschillencommissie Energie en de civiele rechter een belangrijke rol. De ACM beboet de overtredingen van leveranciers. Individuele procedures van klanten lopen via de Geschillencommissie Energie of de rechter.

Vraag 4

Erkent u dat deze afsluitingen vanwege het niet kunnen betalen van het termijnbedrag ingaat tegen de motie-Hermans/Marijnissen en het geformuleerde beleid?

Antwoord 4

Uiteraard is de inzet van de aangescherpte regeling om afsluiten deze winter te voorkomen. Daartoe wordt een verdergaande inspanning verplicht gesteld om in contact te treden met de afnemer en dat er in zulke gevallen er een passende betalingsregeling wordt aangeboden door de leverancier aan de afnemer. Er kan niet worden afgesloten als er contact is tussen leverancier en kleinverbruiker over het voorkomen en beëindigen van de betalingsproblemen. ACM ziet toe op de naleving van de regeling. Ik zal de ACM vragen om mij hier actief over te informeren.

Vraag 5

Op welke wijze is de norm het «moedwillig weigeren van iedere vorm van contact waardoor de totstandkoming van een redelijke betalingsregeling onmogelijk is» voldoende om te voorkomen dat energieleveranciers mensen te snel afsluiten? Waarom is deze norm in de brief terecht gekomen, terwijl de motie-Hermans/Marijnissen veel strikter is?

Antwoord 5

De bewijslast voor het leggen van contact en het aanbieden van een redelijke en passende betalingsregeling komen in de aangescherpte regeling bij de leverancier te liggen (zie antwoord op vraag 6). Alleen als de leverancier zich tot het uiterste heeft ingespannen om in contact te treden met de klant teneinde een betalingsregeling aan te bieden, maar dit op geen enkele wijze mogelijk blijkt, behoudt de leverancier nog het recht om af te sluiten.

Hiermee wordt invulling gegeven aan het verzoek in de motie om deze winter enkel afsluiting toe te staan bij aantoonbaar misbruik, fraude of veiligheidsrisico's.

Vraag 6

Welke concrete stappen moeten leveranciers verplicht zetten om afsluitingen te voorkomen? Hoe ziet het toezicht hierop eruit? Is dat naar uw mening sluitend genoeg?

Antwoord 6

Naast de stappen die de leverancier op grond van de bestaande regeling al moet zetten voordat er tot afsluiting over gegaan mag worden wordt met de voorgestelde wijziging van de regeling de leverancier ten eerste verplicht om ten minste driemaal een schriftelijke herinnering te sturen met een tussentijdse periode van 14 dagen en daarbij te wijzen op de mogelijkheid om een betalingsregeling te treffen. De leverancier moet zich daarnaast tot het uiterste inspannen om, zo nodig herhaaldelijk en via diverse communicatiekanalen, in persoonlijk contact te treden met de kleinverbruiker. Daarbij moet de leverancier een redelijke en passende betalingsregeling aanbieden waarbij niet verplicht mag worden om de opgelopen betalingsachterstand volledig in te lossen vóór 1 april 2023. Onderdeel van het contact is dat de energieleverancier de mogelijkheden voor financiële ondersteuning bij verschillende instanties onder de aandacht brengt, waaronder een beroep op financiële hulp via bijvoorbeeld Geldfit of andere (overheids)instanties. Zo lang er sprake is van dergelijk contact wordt er niet afgesloten. Ook blijft de bestaande bescherming voor de kwetsbare consument gelden. De bestaande bescherming die nu al het gehele jaar geldt bij ernstige gezondheidsrisico's of wanneer de (klein)verbruiker een aanvraag tot schuldhulpverlening heeft ingediend blijft onverkort van kracht.

Vraag 7

Bent u bereid een meldplicht in te stellen voor leveranciers om afsluitingen te melden inclusief de reden van afsluiting, ten einde toezicht mogelijk te maken? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 7

Voor het toezicht op deze regelgeving is het naar verwachting niet nodig om een dergelijke meldplicht voor leveranciers in te stellen. Hiervoor ontbreekt bovendien een wettelijke grondslag. In de huidige vorm van toezicht kan de ACM wel gericht een informatieverzoek indienen, waar de leverancier verplicht is om gehoor aan te geven. Ook de ontvangst van klachten geeft aanleiding voor de ACM om op te treden. Ik verwacht van zowel de leveranciers als de ACM dat zij zich maximaal inspannen deze winterperiode. Zie ook het antwoord op vraag 3.

Vraag 8

Waarom is gekozen om de extra maatregelen ter voorkoming van het afsluiten maar tot 1 april 2023 te laten gelden, in tegenstelling tot het prijsplafond wat voor heel 2023 is? Bent u bereid deze extra maatregelen geheel 2023 te laten gelden?

Antwoord 8

Er is gekozen om aan te sluiten bij de bestaande periode waarin de zwaarste bescherming tegen afsluiten geldt. Het is gewenst om te voorkomen dat in deze uitzonderlijke omstandigheden (klein)verbruikers deze winter worden afgesloten van hun energievoorziening door tijdelijke betalingsproblemen. De verwachting van dit kabinet is dat de diverse kabinetsmaatregelen aangekondigd op Prinsjesdag door de Minister van Financiën gericht op de koopkracht en het prijsplafond in de loop van de winter hun effect gaan krijgen (Kamerstuk 36 200, nr. 1). Op dit moment zie ik daarom niet de noodzaak deze maatregel voor geheel 2023 in te voeren.

Vraag 9

Heeft het Ministerie contact gehad met de ACM om, in lijn met het beleid van het prijsplafond, te voorkomen dat huishoudens worden afgesloten?

Antwoord 9

Ja, ik sta in nauw contact met ACM en de maatregelen zijn in samenhang bedoeld om afsluitingen te voorkomen. De ACM heeft ook zoals gebruikelijk een Uitvoering en Handhavingstoets (UHT) uitgevoerd die gelijktijdig met de regeling wordt gepubliceerd. Zie ook de antwoorden op vragen 4 en 6.

Vraag 10

Heeft u iets gedaan voor de mensen die zijn afgesloten vóór de uitspraken van het kabinet over huisafsluitingen en de aangenomen motie-Hermans/Marijnissen? Zo nee, bent u bereid om dit te doen?

Antwoord 10

Ja, de regeling bevat ook een uitbreiding van de plicht tot heraansluiting van kleinverbruikers die al eerder de rekening niet konden betalen en om die reden op het moment van inwerkingtreding van de wijziging van deze regeling reeds zijn afgesloten. Gelet op het doel van de regeling is er geen rechtvaardiging om onderscheid te maken naar het moment waarop de betalingsproblemen zijn ontstaan. Hiervoor is in de concept regeling opgenomen dat de leverancier of netbeheerder aan de kleinverbruiker die wegens wanbetaling is afgesloten, op diens verzoek, een aanbod moet doen tot het treffen van een betalingsregeling en de levering en het transport moet hervatten indien de kleinverbruiker met hem in contact treedt over dit aanbod.

Vraag 11

Erkent u dat energie een levensbehoefte is en dat de regering er zorg voor moet dragen dat iedereen hier toegang toe heeft?

Antwoord 11

Ja, de regeling heeft als doel consumenten daarom te beschermen en de toegang tot deze eerste levensbehoeften met zoveel mogelijk waarborgen te omkleden.

Vraag 12

Deelt u de mening dat de huidige marktomstandigheden getuigen van een «abnormale» situatie, en dat daarom ruimhartig gekeken moet worden naar het voorkomen van het afsluiten van huishoudens?

Antwoord 12

Ja. Daarom neemt het kabinet ook naast het verruimen van de bescherming tegen afsluiten ook in parallel vergaande maatregelen om de koopkracht te versterken, stelt het kabinet een prijsplafond in als directe compensatie voor de stijgende energieprijzen en wordt gekeken naar aanvullende ondersteuning, bijvoorbeeld op het gebied van schuldhulpverlening en energiebesparing. Deze maatregelen zijn complementair aan elkaar. In aanvulling op deze maatregelen wordt de bescherming binnen de afsluitregeling verruimd om te voorkomen dat in deze uitzonderlijke omstandigheden (klein)verbruikers deze winter worden afgesloten van hun energievoorziening door tijdelijke betalingsproblemen.